

MEDIA SOHASIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA SUN'IY INTELLEKTNING INTEGRATSIYASI

Kasimov Faxriddin Shadmankulovich

texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD), katta ilmiy xodim;

1- O'zR Fanlar Akademiyasi S.Azimov nomidagi fizika-texnika instituti,

2- O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti

E-mail: fahri2002@mail.ru <https://orcid.org/0009-0004-5722-3739>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada media sohasida axborot texnologiyalari (AT) va sun'iy intellekt (SI)ning integratsiyasi, uning nazariy asoslari, amaliy qo'llanilishi hamda zamonaviy jurnalistika va raqamli media rivojiga ta'siri tahlil qilinadi [1], [2]. Shuningdek, sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalarning media kontentini yaratish, tahrirlash, tarqatish va iste'mol qilish jarayonlariga olib kirayotgan innovatsion o'zgarishlari yoritiladi. Tadqiqot davomida mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili asosida SI va AT integratsiyasining afzalliklari, muammolari va istiqbollari aniqlanadi.

Kalit so'zlar: media, axborot texnologiyalari, sun'iy intellekt, raqamli jurnalistika, media kontent, avtomatlashtirish.

Annotation: This scientific article analyzes the integration of information technologies (IT) and artificial intelligence (AI) in the media sector, its theoretical foundations, practical applications, and its impact on the development of modern journalism and digital media [1], [2]. The paper also highlights the innovative changes introduced by AI-based technologies into the processes of creating, editing, distributing, and consuming media content. Based on an analysis of existing scholarly literature, the study identifies the advantages, challenges, and future prospects of AI and IT integration.

Keywords: media, information technologies, artificial intelligence, digital journalism, media content, automation.

Аннотация: В данной научной статье анализируется интеграция информационных технологий (ИТ) и искусственного интеллекта (ИИ) в медиасфере, её теоретические основы, практическое применение, а также влияние на развитие современной журналистики и цифровых медиа [1], [2]. Кроме того, освещаются инновационные изменения, вносимые технологиями на основе искусственного интеллекта в процессы создания, редактирования, распространения и потребления медиаконтента. В ходе исследования на основе анализа существующей научной литературы выявляются преимущества, проблемы и перспективы интеграции ИИ и ИТ.

Ключевые слова: медиа, информационные технологии, искусственный интеллект, цифровая журналистика, медиаконтент, автоматизация.

Kirish

XXI asrda media sohasi jadal ravishda raqamlashtirilmoqda [3]. Axborot texnologiyalarining rivoji va sun'iy intellektning keng joriy etilishi ommaviy

axborot vositalari faoliyatida tub burilish yasadi. An'anaviy media shakllari raqamli platformalar bilan uyg'unlashib, yangi media muhitini shakllantirmoqda. Ushbu jarayonda sun'iy intellekt texnologiyalari axborotni yig'ish, tahlil qilish va auditoriyaga yetkazishda muhim vositaga aylanmoqda.

Bugungi kunda media kompaniyalar katta hajmdagi ma'lumotlar (big data) bilan ishlash, foydalanuvchi xulq-atvorini tahlil qilish, shaxsiylashtirilgan kontent yaratish va soxta axborot (fake news)ga qarshi kurashishda SI imkoniyatlaridan foydalanmoqda [4], [5]. Shu sababli, AT va SI integratsiyasining media sohasidagi o'rni va ahamiyatini ilmiy jihatdan o'rganish dolzarb masalalardan biridir.

Axborot texnologiyalarining media sohasidagi roli. Axborot texnologiyalari media sohasining texnik va funksional asosini tashkil etadi [2]. Raqamli platformalar, internet tarmoqlari, mobil ilovalar va bulutli texnologiyalar media mahsulotlarini tezkor va ommaviy tarqatish imkonini berdi. Media veb-saytlari, ijtimoiy tarmoqlar va striming xizmatlari AT yutuqlari natijasida paydo bo'ldi.

AT media jarayonlarini avtomatlashtirish, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va auditoriya bilan interaktiv aloqani kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Masalan, kontent boshqaruv tizimlari (CMS) jurnalistlar va muharrirlarga materiallarni tezkor tayyorlash va nashr etish imkonini beradi. Shuningdek, multimedia texnologiyalari matn, audio, video va grafik kontentni yagona platformada birlashtirishga yordam bermoqda.

Sun'iy intellekt tushunchasi va uning media bilan bog'liqligi. Sun'iy intellekt - bu kompyuter tizimlarining inson aql-zakovati bilan bog'liq funksiyalarni bajarish qobiliyatidir [6]. Mashinaviy o'rganish, chuqur o'rganish va tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) kabi yo'nalishlar SI ning asosiy tarkibiy qismlaridir.

Media sohasida sun'iy intellekt axborotni avtomatik tahlil qilish, yangiliklar yozish, tasvir va video tanib olish, nutqni matnga aylantirish kabi vazifalarni bajaradi [7], [8]. Masalan, ayrim axborot agentliklari sport natijalari yoki moliyaviy hisobotlar asosida avtomatik yangiliklar yaratishda SI algoritmlaridan foydalanmoqda.

AT va SI integratsiyasining media jarayonlariga ta'siri. Axborot texnologiyalari va sun'iy intellekt integratsiyasi media jarayonlarining deyarli barcha bosqichlarini qamrab olmoqda. Kontent yaratish jarayonida SI jurnalistlarga katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish va dolzarb mavzularni aniqlashda yordam beradi. Tahrir jarayonida esa avtomatik imlo va uslub tekshiruvi, plagiat aniqlash tizimlari qo'llaniladi.

Kontent tarqatish bosqichida SI algoritmlari foydalanuvchi qiziqishlariga mos tavsiyalar beradi [4]. Masalan, ijtimoiy tarmoqlar va video platformalar shaxsiylashtirilgan kontentni taklif etish orqali auditoriya faolligini oshirmoqda. Bu esa media kompaniyalar uchun reklama va monetizatsiya imkoniyatlarini kengaytiradi.

Media sohasida sun'iy intellektdan foydalanishning afzalliklari. Sun'iy intellekt integratsiyasining asosiy afzalliklaridan biri - samaradorlikning oshishidir. Avtomatlashtirilgan jarayonlar vaqt va resurslarni tejaydi. Shuningdek, SI katta hajmdagi ma'lumotlarni inson imkoniyatlaridan tezroq va aniqroq tahlil qiladi.

Yana bir muhim jihat - auditoriya bilan ishlash sifatining yaxshilanishidir. Shaxsiylashtirilgan kontent foydalanuvchilarning qiziqishini oshiradi va media mahsulotining raqobatbardoshligini kuchaytiradi. Bundan tashqari, SI soxta axborotni aniqlash va tekshirishda ham samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda.

Muammolar va xavf-xatarlar. Shunga qaramay, AT va SI integratsiyasi bir qator muammolarni ham keltirib chiqarmoqda [9], [10]. Avvalo, axloqiy va huquqiy masalalar dolzarbdir. Avtomatik yaratilgan kontent mualliflik huquqi, javobgarlik va axborot ishonchliligi bilan bog'liq savollarni yuzaga keltiradi.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt algoritmlarining xolisligi va shaffofligi muammosi mavjud. Noto'g'ri ma'lumotlar asosida o'qitilgan algoritmlar auditoriyani chalg'itishi mumkin. Media xodimlarining kasbiy faoliyatiga SI ning ta'siri, ish o'rinlarining qisqarishi ehtimoli ham muhokama qilinayotgan masalalardandir.

Integratsiyaning istiqbollari. Kelajakda media sohasida sun'iy intellekt va axborot texnologiyalarining integratsiyasi yanada chuqurlashishi kutilmoqda [3], [11]. Virtual va kengaytirilgan reallik, ovozli yordamchilar, aqlli tahlil tizimlari media tajribasini yangi bosqichga olib chiqadi. Jurnalistika sohasi esa ma'lumotlar jurnalistikasi va avtomatlashtirilgan tahlil orqali yanada rivojlanadi.

Biroq, ushbu texnologiyalarni joriy etishda inson omilini saqlab qolish, axloqiy me'yorlarga rioya qilish va huquqiy asoslarni mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, media sohasida axborot texnologiyalari va sun'iy intellektning integratsiyasi zamonaviy axborot makonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ushbu jarayon media faoliyatining samaradorligini oshirishi bilan birga, yangi muammolarni ham yuzaga keltirmoqda. Shuning uchun AT va SI imkoniyatlaridan oqilona va mas'uliyatli foydalanish media sohasining barqaror rivoji uchun muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar

[1] Diakopoulos, N. (2020). Automating the News: How Algorithms Are Rewriting the Media. Harvard University Press., <https://www.hup.harvard.edu/books/9780674970978>.

[2]. Pavlik, J. V. (2021). Journalism and New Media. Columbia University Press. <https://cup.columbia.edu/book/journalism-and-new-media/9780231128054>

[3]. Newman, N. Journalism, Media and Technology Trends. Reuters Institute Report. 17.06.2025. [Walking the notification tightrope: How to engage audiences while avoiding overload | Reuters Institute for the Study of Journalism.](#)

[4]. Reuters Institute for the Study of Journalism. (2023). Artificial Intelligence in the News Media. <https://www.digitalnewsreport.org/publications/2023/artificial-intelligence-news-media/>

[5]. UNESCO. (2023). AI and Freedom of Expression in Media. <https://www.unesco.org/en/artificial-intelligence/media>

- [6]. Russell, S. J., & Norvig, P. Artificial Intelligence: A Modern Approach (4th ed.). Pearson. **Beijing Law Review**, Vol.13 No.4, November 1, 2022 <https://www.amazon.com/Artificial-Intelligence-A-Modern-Approach/dp/0134610997>
- [7]. Dörr, K. N. (2020). Mapping the Field of Algorithmic Journalism. Digital Journalism, 8(6), 700–722. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21670811.2020.1765571>
- [8]. Lewis, S. C., Guzman, A. L. (2021). AI, Journalism, and Human–Machine Communication. Digital Journalism, 9(1), 1–20. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/21670811.2020.1861762>
- [9]. Floridi, L. et al. (2022). AI4People-An Ethical Framework for a Good AI Society. Springer. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-50599-9>
- [10]. OECD. (2021). Artificial Intelligence in Society. <https://www.oecd.org/going-digital/ai/>
- [11]. European Commission. (2022). Artificial Intelligence and the Media. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/artificial-intelligence>

